

Cestovná mapa riadenej migrácie v Košickom kraji
(Regionálna integračná koncepcia)

Obsah

Úvod.....	7
1. Analytická časť.....	8
1.1. Základné pojmy v oblasti migrácie a integrácie migrantov	8
1.2. Základné štatistické údaje	12
1.3. Cieľové skupiny	14
1.4. Identifikované problémy	14
1.5. Hlavní aktéri v oblasti migrácie a integrácie cudzincov	19
2. Návrhová časť	22
2.1. Návrh aktivít v oblasti integrácie cudzincov	22
Použité zdroje	25
Príloha č. 1: Adresár inštitúcií	26

Úvod

Cestovná mapa riadenej migrácie v Košickom kraji (Regionálna integračná koncepcia) je materiál, ktorý sa bližšie venuje problematike cudzincov v Košickom kraji.

Pre samosprávne kraje vzniká potreba mapovať charakteristiky populácie cudzincov, ich situáciu a problémy na území daného regiónu, zároveň bude potrebné zlepšiť a zintenzívniť súčinnosť orgánov regionálnej samosprávy a ostatných aktérov integračnej politiky, vrátane cudzincov samotných. Kvalita vzťahov medzi cudzincami a obyvateľmi kraja patrí medzi kľúčové aspekty integrácie.

Integračná politika v súlade s národnými dokumentmi pre túto oblasť vychádza z princípov rovnosti, spravodlivosti a rešpektovania ľudskej dôstojnosti každého obyvateľa a obyvateľky krajiny.

- Integračná politika vychádza z dôrazu na regionálnu a lokálnu úroveň, nakoľko samosprávy napomáhajú integrácii cudzincov a vytvárajú sociálnu súdržnosť medzi rôznymi komunitami a majoritnou spoločnosťou.
- Vzájomná spolupráca a partnerstvo medzi občianskou spoločnosťou, výskumnými inštitúciami, médiami a vládou napomáha úspešnej integrácii cudzincov v Slovenskej republike.
- Integračná politika vychádza z dôrazu na zamestnanosť cudzincov, na zapojenie do systému zdravotného a sociálneho zabezpečenia, umožnenie rovného prístupu k vzdelávaniu, jazykovej spôsobilosti a podporu získania adekvátneho bývania.

Materiál obsahuje prehľad súčasnej situácie v oblasti integrácie cudzincov v kraji, to znamená základné štatistické údaje o cudzincoch žijúcich v kraji, ako aj potrieb a problematických situácií, ktoré cudzinci často v našej spoločnosti zažívajú. Ďalej uvádza prehľad a popis inštitúcií, ktoré majú v oblasti integrácie cudzincov na regionálnej úrovni určité kompetencie. Analytická časť bola spracovaná podľa dostupných údajov a bude aktualizovaná na základe informácií a podkladov od relevantných inštitúcií a partnerov.

Hlavným cieľom nie je len zmapovať migračnú situáciu v kraji, ale predovšetkým navrhnúť konkrétne aktivity, ktoré samospráva spolu so zainteresovanými inštitúciami v súčasnej situácii môže realizovať. Aktivity, ktoré budú napomáhať v procese integrácie cudzincov a budú slúžiť ako preventívne nástroje pri predchádzaní rizík vzniku ekonomicky, sociálne a kultúrne rozdelenej spoločnosti a vzniku uzatvorených a exkludovaných komunít migrantov.

V návrhovej časti Cestovnej mapy riadenej migrácie v Košickom kraji sú formulované možné výzvy do budúcnosti a aktivity, ktoré by bolo vhodné na regionálnej úrovni zrealizovať. Takýmito aktivitami sú napríklad založenie platformy – pracovnej skupiny pre výmenu informácií medzi relevantnými inštitúciami a samotnými migrantmi na regionálnej úrovni, ako aj začlenenie cudzincov do života v kraji a podpora spolužitia všetkých obyvateľov kraja. Realizácia integračnej politiky vychádza z koordinovanej spolupráce štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy, samosprávy ako aj samotných komunít cudzincov a predpokladá zapojenie mimovládnych a iných organizácií pôsobiacich v oblasti integrácie cudzincov.

Integračná politika vychádza z odporúčaní EÚ, so zreteľom na nové programové obdobie, ktoré venuje pozornosť integračným politikám, rovnosti a špecifickým potrebám zraniteľných skupín migrantov, mládeže a detí.

1. Analytická časť

1.1. Základné pojmy v oblasti migrácie a integrácie migrantov

Migrácia

Pohyb osôb alebo skupín osôb v geografickom a sociálnom priestore spojený s prechodnou alebo trvalou zmenou miesta pobytu. Migráciu môžeme kategorizovať nasledovne:

- **zahraničná migrácia** – pohyb osôb cez hranice suverénnych štátov spojený s trvalou alebo prechodnou zmenou pobytu;
- **vnútorná migrácia** – pohyb osôb v rámci jedného štátu spojený s trvalou alebo prechodnou zmenou pobytu;
- **dobrovoľná migrácia** – slobodný pohyb osôb alebo skupín osôb, napríklad za účelom zamestnania, zlúčenia rodiny, vzdelávania, a pod.;
- **nútená migrácia** – nedobrovoľné opustenie krajiny pôvodu pre politické a sociálne problémy, vojnové konflikty, prírodné katastrofy, závažné existenčné a ekonomické problémy, alebo iné dlhodobopretrvávajúce krízové situácie;
- **legálna migrácia** – prekročenie hranice krajiny s platným cestovným dokladom, prípadne aj platnými vízami a povoleniami, ak sa vyžadujú na vstup do krajiny;
- **nelegálna migrácia** – neoprávnené prekročenie hranice krajiny bez platných cestovných dokladov, víz a povolenia na pobyt, alebo neoprávnené zotrvávanie na území krajiny po skončení platnosti dokladov, víz alebo povolenia na pobyt;
- **dlhodobá migrácia** – pohyb ľudí, ktorí zmenia krajinu svojho obvyklého pobytu na dobu aspoň jeden rok;
- **krátkodobá migrácia** – pohyb ľudí, ktorí zmenia krajinu svojho obvyklého pobytu na dobu dlhšiu ako tri mesiace, ale kratšiu ako jeden rok; s výnimkou prípadov, keď sa presun osoby do inej krajiny týka dovolenky, návštevy priateľov alebo príbuzných, obchodných ciest, liečenia alebo zdravotného ošetrovania alebo náboženskej púte.

Migrant

Podľa definície OSN osoba, ktorá z akýchkoľvek dôvodov zmenila krajinu svojho trvalého resp. obvyklého pobytu a zo svojej domovskej krajiny sa presťahovala do inej krajiny minimálne na obdobie troch mesiacov. Slovenský právny poriadok však **nepoužíva pojem migrant, ale cudzinec.**

OSN rozlišuje dve skupiny migrantov podľa dĺžky pobytu:

- **krátkodobý migrant** – osoba, ktorá sa sťahuje do inej krajiny ako krajina jej trvalého (obvyklého) pobytu po dobu najmenej troch mesiacov, ale kratšej ako jeden rok;
- **dlhodobý migrant** – osoba, ktorá sa sťahuje do inej krajiny ako krajina jej trvalého (obvyklého) pobytu po dobu minimálne jedného roka; s výnimkou prípadov, keď sa presun osoby do inej krajiny týka dovolenky, návštevy priateľov alebo príbuzných, obchodných ciest, liečenia alebo zdravotného ošetrovania alebo náboženskej púte.

Emigrant

Vystahovalec, t. j. človek migrujúci z územia určitého štátu s úmyslom usadiť sa v inom štáte na dobu dlhšiu ako jeden rok.

Imigrant

Prišľahovalec, t. j. človek migrujúci na územie určitého štátu s úmyslom usadiť sa v ňom na dobu dlhšiu ako jeden rok.

Cudzinec

Podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o pobyte cudzincov“) je cudzincom každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky. Cudzincami sú teda podľa slovenského právneho poriadku aj občania členských štátov EÚ, Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarskej konfederácie (spolu tiež občania Únie¹).

Utečenec

Osoba, ktorá má opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, náboženských, národnostných a politických dôvodov, alebo pre príslušnosť k určitej sociálnej skupine a z dôvodu týchto obáv sa nemôže alebo nechce vrátiť do krajiny pôvodu, ani využiť ochranu tejto krajiny. Utečencom je tiež osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá sa z vyššie spomenutých dôvodov nemôže alebo nechce vrátiť do krajiny svojho obvyklého bydliska.

Žiadateľ o azyl

Podľa zákona o azyle najmä štátny príslušník inej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá na útvare Policajného zboru SR vyhlási, že žiada o azyl na území Slovenskej republiky.

Azylant

Cudzinec, ktorý splnil kritériá Dohovoru o právnom postavení utečencov (Ženevského dohovoru), čím bol uznaný za utečenca a bola mu poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme azylu. V slovenskom právnom poriadku cudzinec, ktorý splnil podmienky stanovené zákonom č. 480/2002 Z. z. o azyle v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“), (má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd) a ktorému preto Ministerstvo vnútra SR udelilo azyl. Azyl možno udeliť aj z humanitných dôvodov a na účel zlúčenia rodiny.

Azyl sa udeľuje na dobu neurčitú. Azylant sa považuje za cudzinca, ktorému sa udelil trvalý pobyt.

Osoba s doplnkovou ochranou

Osoba s doplnkovou ochranou je cudzinec, ktorému MV SR poskytlo doplnkovú ochranu.² Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia. Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu na účel zlúčenia rodiny.

¹ Zákon č. 404/2011 o pobyte cudzincov používa na označenie občanov členských štátov Európskej únie, Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarska spoločné označenie „občania Únie“.

² Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Doplnková ochrana sa poskytuje na obdobie jedného roka s možnosťou predĺženia o dva roky a to opakovane. Osoba s poskytnutou doplnkovou ochranou sa považuje za cudzinca, ktorému sa udelil prechodný pobyt.

Štátny príslušník tretej krajiny

Podľa zákona o pobyte cudzincov je štátnym príslušníkom tretej krajiny každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky ani občanom Únie³; štátnym príslušníkom tretej krajiny sa rozumie aj osoba bez štátnej príslušnosti.

Držiteľ modrej karty

Štátny príslušník tretej krajiny, ktorému bola vydaná modrá karta na účel výkonu vysokokvalifikovaného zamestnania. Modrá karta oprávňuje štátneho príslušníka tretej krajiny vstúpiť, zdržiavať sa, pracovať na území Slovenskej republiky, vycestovať z územia Slovenskej republiky a opätovne vstúpiť na územie Slovenskej republiky v čase, na aký mu bola policajným útvarom vydaná.⁴

Maloletý bez sprievodu

Podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele maloletý bez sprievodu nie je občan SR a nachádza sa na území SR bez sprievodu rodiča alebo inej plnoletej fyzickej osoby, ktorej by mohlo byť dieťa zverené do osobnej starostlivosti.

Prechodný pobyt

Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý plánuje na území SR napríklad pracovať, podnikáť, študovať, môže byť (po splnení zákonom ustanovených podmienok a na základe predloženej žiadosti) udelený prechodný pobyt. Prechodný pobyt môže polícia udeliť na jeden z uvedených účelov:

- podnikanie;
- zamestnanie alebo sezónne zamestnanie;
- štúdium;
- osobitné činnosti (lektorská, športová, umelecká a dobrovoľnícka činnosť, činnosť akreditovaného novinára, poskytnutie zdravotnej starostlivosti, stáž a pod.);
- výskum a vývoj;
- zlúčenie rodiny;
- plnenie služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených síl;
- osoba s priznaným postavením Slováka žijúceho v zahraničí;
- osoba s priznaným dlhodobým pobytom v inom členskom štáte Únie.

Povolením na prechodný pobyt je aj modrá karta. Na udelenie prechodného pobytu neexistuje právny nárok. O prechodný pobyt treba vždy požiadať osobne, s výnimkou prípadu zlúčenia rodiny, kedy za bezvládneho žiadateľa môže žiadosť podať cudzinec, s ktorým žiada zlúčenie rodiny. Žiadosť sa podáva obvykle v zahraničí na zastupiteľskom úrade SR akreditovanom pre štát, ktorý vydal cestovný doklad žiadateľa, alebo v ktorom má žiadateľ bydlisko. Zastupiteľský úrad SR, ktorý žiadosť prijal, vykoná so žiadateľom osobný pohovor za účelom predbežného posúdenia žiadosti.

³ Zákon č. 404/2011 o pobyte cudzincov používa na označenie občanov členských štátov Európskej únie, Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarska spoločné označenie „občania Únie“.

⁴ § 37 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 75/2013 Z. z.

Žiadosť o udelenie prechodného pobytu možno podať aj na príslušnom oddelení cudzineckej polície podľa miesta pobytu, ak sa žiadateľ na Slovensku zdržiava oprávnene, to neplatí v prípade:

- držiteľa tolerovaného pobytu z dôvodu, že jeho vycestovanie nie je možné a zaistenie nie je účelné a
- žiadateľa o azyl.

Prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny po dobu jeho platnosti oprávňuje legálne sa zdržiavať na slovenskom území, cestovať do zahraničia a vracať sa na Slovensko.

Trvalý pobyt

Oprávňuje cudzinca dlhodobo sa zdržiavať na území SR a na cesty do zahraničia a naspäť. Je to stabilnejší typ pobytu, ktorý sa udeľuje cudzincom na dobu dlhšiu ako prechodný pobyt. Cudzinci s trvalým pobytom majú vo väčšine oblastí života zhodné práva a povinnosti ako občania SR (napr. zamestnávanie, zdravotná starostlivosť, sociálne veci, verejný život na regionálnej úrovni).

Existujú 3 typy trvalého pobytu:

- trvalý pobyt na **päť rokov**;
- trvalý pobyt na **neobmedzený čas**;
- **dlhodobý pobyt**.

Štátny príslušník tretej krajiny s trvalým pobytom na päť rokov môže po uplynutí 4 rokov požiadať o trvalý pobyt na neobmedzený čas. Žiadosť o trvalý pobyt na päť rokov sa zvyčajne podáva osobne na úradnom tlačive na zastupiteľskom úrade SR v zahraničí alebo na policajnom útvaru na území Slovenska. Žiadosť o trvalý pobyt na päť rokov si na policajnom útvaru na území Slovenska nemôže podať cudzinec, ktorý je držiteľom tolerovaného pobytu z dôvodu, že jeho vycestovanie nie je možné a zaistenie nie je účelné a žiadateľ o azyl. Žiadosť o trvalý pobyt na neobmedzený čas a žiadosť o dlhodobý pobyt sa podáva osobne na policajnom útvaru na území Slovenska.

Tolerovaný pobyt

Je špecifický typ pobytu, ktorý možno udeliť cudzincovi najviac **na 180 dní** za predpokladu, že platí niektorá z nasledujúcich podmienok:

- ak je prekážka jeho administratívneho vyhostenia;
- ak jeho vycestovanie nie je možné a jeho zaistenie nie je účelné;
- ktorý je maloletým dieťaťom nájdeným na území Slovenskej republiky;
- ktorý je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi a má najmenej 18 rokov;
- ak to vyžaduje rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života (podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) a neohrozuje bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok;
- ak bol nelegálne zamestnaný za osobitne vykorisťujúcich pracovných podmienok alebo ak ide o nelegálne zamestnanú maloletú osobu.

Ak cudzinec spĺňa podmienky na podanie žiadosti o prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny alebo trvalý pobyt na päť rokov, policajný útvar mu môže udeliť tolerovaný pobyt z dôvodu rešpektovania súkromného a rodinného života len vtedy, ak nie je držiteľom platného cestovného dokladu a hodnoverne preukáže svoju totožnosť iným spôsobom.

1.2. Základné štatistické údaje

Na Slovensku žije vyše **70-tisíc cudzincov s povolením na pobyt**. Predstavujú **1,3 %** zo všetkých obyvateľov Slovenska. Občania z **krajín mimo Európskej únie** (tzv. cudzinci z tretích krajín) tvoria **tretinu z celkového počtu cudzincov** na Slovensku. Aj napriek tomu, že Slovenská republika patrí v rámci Únie ku krajinám s najnižším podielom cudzincov v rámci populácie, **od vstupu SR do Únie sa počet cudzincov na Slovensku niekoľkonásobne zvýšil a ich počet rastie**. Tento migračný trend vedie k **väčšej kultúrnej a náboženskej diverzite**, pričom podľa rôznych výskumov **majoritná spoločnosť nemá dostatok informácií o migrácii a pretrvávajú v nej predsudky a stereotypy k cudzincom**.

Tabuľka 1: Počet platných pobytov pre cudzincov podľa druhu pobytu v SR

Typ štátnej príslušnosti	k 31.12.2013	k 31.12.2014
Štátni príslušníci tretích krajín	26 157	29 171
Občania EÚ	45 492	47 544
Spolu	71 649	76 715

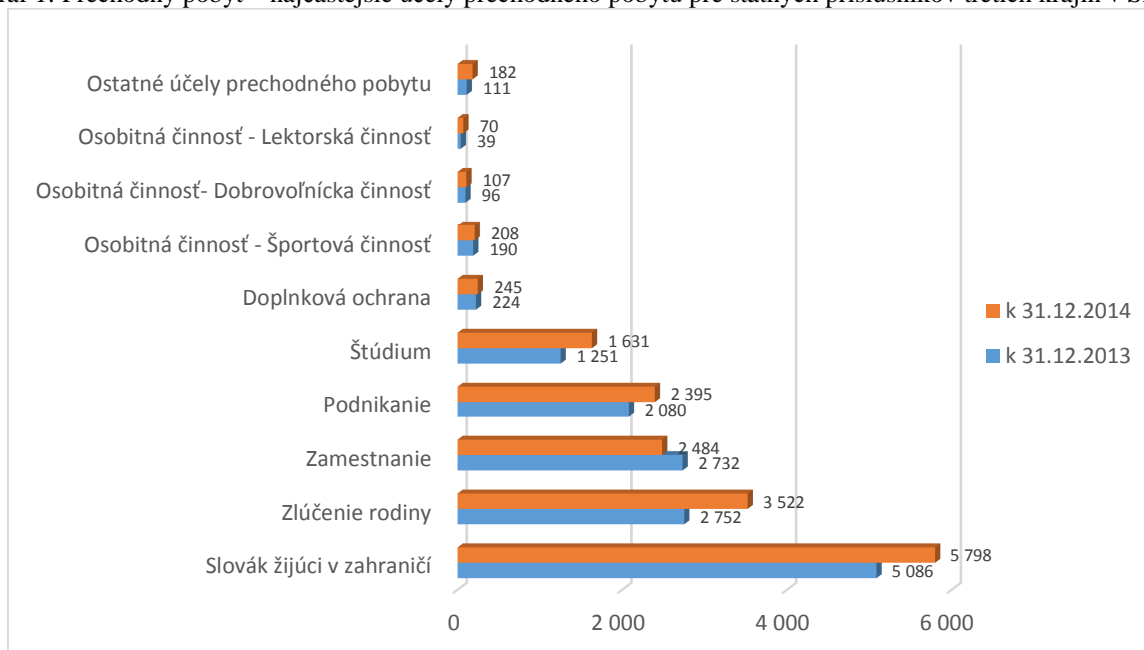
Zdroj: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike, MV SR

Tabuľka 2: Počet platných pobytov pre štátnych príslušníkov tretích krajín podľa druhu pobytu v SR

Druh pobytu	k 31.12.2013	k 31.12.2014
Prechodný pobyt	14 561	16 642
Trvalý pobyt	11 342	12 297
Tolerovaný pobyt	254	232
Spolu	26 157	29 171

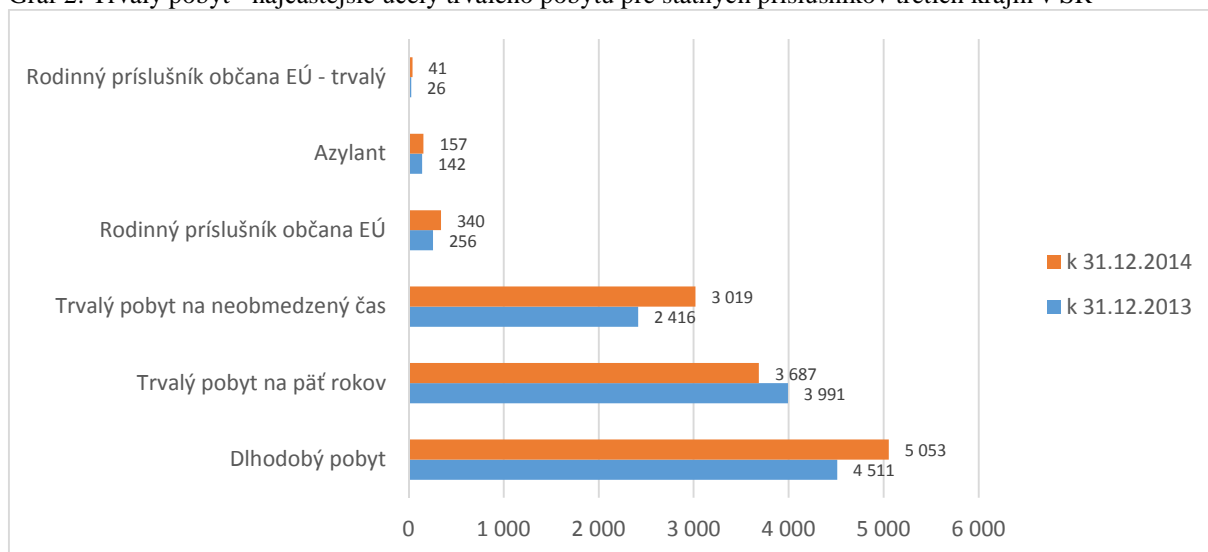
Zdroj: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike, MV SR

Graf 1: Prechodný pobyt – najčastejšie účely prechodného pobytu pre štátnych príslušníkov tretích krajín v SR

Zdroj: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike, MV SR

Graf 2: Trvalý pobyt - najčastejšie účely trvalého pobytu pre štátnych príslušníkov tretích krajín v SR

Zdroj: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike, MV SR

Tabuľka 3: Počet platných pobytov pre štátnych príslušníkov tretích krajín podľa druhu pobytu v KSK

Druh pobytu		k31.12.2013	Podiel na celkovom počte za SR	k 31.12.2014	Podiel na celkovom počte za SR
Z toho:	Prechodný pobyt	2 244	15,41 %	2 489	14,96 %
	Trvalý pobyt	1 864	16,43 %	1 918	15,60 %
	Tolerovaný pobyt	15	5,9 %	10	4,31 %
Spolu		4 123	15,76 %	4 417	15,14 %

Zdroj: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike, MV SR, vlastné spracovanie

Medzi cudzincov patria aj **osoby s udelenou medzinárodnou ochranou** (ďalej len „OsMO“) – cudzinci, ktorým bola podľa zákona č. 480/2002Z.z. o azyle **udelená niektorá z foriem medzinárodnej ochrany** (azyl, doplnková ochrana).

Tabuľka 4: Veľkosť populácie OsMO na území Košického kraja podľa krajiny pôvodu

Štát	Prechodný pobyt (doplnková ochrana)	Trvalý pobyt (azyl)
Ruská federácia	1	2
Turecká republika	1	-
Afganská islamská republika	26	6
Sýrska arabská republika	-	3
Egyptská arabská republika	-	1
Palestínska národná samospráva	-	1
Iránska islamská republika	-	6
Alžírka demokratická ľudová republika	-	1
Jordánske hášimovské kráľovstvo	-	1
Kubánska republika	-	6
Iracká republika	1	-
Konžská republika	-	2
Somálska republika	1	-
Spolu	30	29

Zdroj: Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike, MV SR

Uvedené počty sú viazané na prihlásené pobyty, počty klientov integračného projektu bývajú zväčša nižšie.

Počty OsMO, ktoré majú na území kraja trvalý alebo prechodný pobyt, sú vzhľadom na veľkosť územia a veľkosť majoritnej populácie **pomerne nízke**. Ako uvádza poznámka pod tabuľkou, počty klientov integračných projektov sú zväčša ešte nižšie ako počty priznaných pobytov na území kraja. Nesúlad v číslach môže byť spôsobený tromi skutočnosťami:

1. OsMO ďalej migrujú medzi krajinami
2. OsMO ďalej migrujú do iného štátu
3. OsMO nevyužívajú služby integračného projektu

1.3. Cieľové skupiny

Regionálna integračná koncepcia je zameraná na **cudzincov, ktorí vstúpili na územie SR**, prechodne žijú alebo sa trvale usadili na území SR, a to **všetky vekové skupiny** migrantov vrátane detí, ktoré sú občanmi SR. Osobitný dôraz sa kladie na cudzincov, ktorým bola priznaná medzinárodná forma ochrany.

1.4. Identifikované problémy

Dokumenty na národnej aj regionálnej úrovni identifikujú najväčšie problémy, s ktorými sa migranti stretávajú v nasledovných oblastiach:

Bývanie

- *všeobecne záväzné nariadenia väčšiny miest a obcí neumožňujú cudzincom získať sociálne/nájomné bývanie*
- *cudzinci nemajú nárok na príspevok na bývanie, ak bývajú v byte alebo na ubytovni na základe podnájomnej zmluvy*
- *daň z ubytovania*

Zabezpečenie vhodného ubytovania je jedným z najzávažnejších problémov integrácie osôb tejto cieľovej skupiny, najmä osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, keďže ich ubytovanie je **nevyhnutné zabezpečiť ihneď na začiatku integračného procesu**. Cudzinci s udeleným niektorým typom pobytu musia zabezpečenie ubytovania preukázať už pri podaní žiadosti o niektorý z druhov pobytov (okrem žiadosti o tolerovaný pobyt).

Cudzinci **nesplňajú podmienky väčšiny všeobecne záväzných nariadení miest a obcí na poskytnutie sociálnych/nájomných bytov** (najmä podmienku trvalého pobytu 5 rokov v danom meste).

Najzraniteľnejší cudzinci, osoby s udelenou medzinárodnou ochranou, často krát bývajú na ubytovniach, ktorých ceny sú už teraz privysoké. V zmysle všeobecne záväzných nariadení miest a obcí musia okrem ceny za ubytovanie platiť aj daň za ubytovanie.

Na úrovni samospráv, v rámci *Programu rozvoja bývania môžu mestá a obce*, okrem iných ohrozených skupín obyvateľstva, **zabezpečovať primerané bývanie** v obecných nájomných bytoch **aj pre štátnych príslušníkov tretích krajín žijúcich na území SR s udelenou**

medzinárodnou ochranou. Strategickým dokumentom zameraným na riešenie problematiky bývania pre marginalizované skupiny je *Dlhodobá koncepcia bývania pre marginalizované skupiny obyvateľstva* a model jej financovania, ktorú schválila vláda SR v roku 2005. Táto koncepcia deklaruje, že **existujú skupiny obyvateľov, ktoré si nedokážu bežnými spôsobmi zabezpečiť primerané bývanie a dostávajú sa do pozície sociálne ohrozených marginalizovaných skupín.**

Kultúrna a spoločenská integrácia

- *existencia bariér majoritnej spoločnosti vo vzťahu k migrantom*
- *vytváranie uzavretých komunít migrantov*
- *nedostatočná motivácia migrantov integrovať sa*

Kultúra ako prirodzený integračný mechanizmus zohráva v oblasti začleňovania cudzincov do slovenskej spoločnosti dôležitú úlohu. Formy a metódy na realizáciu kultúrnej integrácie môžu byť rôzne. Môžu to byť aktivity v oblasti podpory **živej kultúry, printových alebo digitálnych iniciatív**, ale aj podpory **neformálno-vzdelávacích aktivít** v oblasti **kultúry zameraných na predchádzanie xenofóbie, odbúravanie predsudkov a stereotypov** voči cudzincom.

Kultúrna **integrácia cudzincov** sa uskutočňuje v **niekoľkých fázach**: od počiatočného zorientovania sa, až po rozvíjanie vzťahov komunity cudzincov a prijímajúcej krajiny. Cudzinci, ktorí prichádzajú do novej spoločnosti, **potrebujú pomoc pri zorientovaní sa v nových podmienkach.** Pre spokojný a plnohodnotný život sa potrebujú **zoznámiť predovšetkým s jazykom, kultúrou, hodnotami a pravidlami života v danej spoločnosti.** V tomto smere je dôležitým predpokladom začlenenia sa cudzincov do našej spoločnosti najmä **podpora interaktívnych podujatí** (tých, ktoré stimulujú tvorivosť a aktívne zapojenie do tvorby) a **inkluzívnych podujatí** (tých, ktoré umožňujú stretávať sa spolu rôznym cieľovým skupinám vrátane majority). Zvláštnu pozornosť je treba upriamiť na **podporu kultúrnych aktivít pre deti migrantov**, ktorým by sa kultúra hostujúcej krajiny mala prezentovať **formou prístupnou deťom.**

Zdravotná starostlivosť

- *odmietanie poskytnutia zdravotnej starostlivosti osobám s udelenou medzinárodnou ochranou (najmä osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou)*

OsMO majú právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rozsahu verejného zdravotného poistenia. Toto právo je garantované dvomi rôznymi zákonmi. V praxi pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sa naráža na dva základné problémy, jazykovú bariéru a neznalosť vykazovania zdravotných úkonov u osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou.

Osoby s udeleným azylom patria medzi osoby **povinne verejne zdravotne poistené** v zmysle § 3 ods. 3 Zákona o zdravotnom poistení č. 580/2004Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov o zdravotnom poistení (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“). To znamená, že **zdravotná starostlivosť je im uhrádzaná zo strany štátu prostredníctvom Ministerstva zdravotníctva SR v rozsahu verejného zdravotného poistenia.**

Za osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, ktoré nie sú verejne zdravotne poistené, uhrádza zdravotnú starostlivosť poskytnutú na území Slovenskej republiky Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v rozsahu, v akom sa uhrádza na základe verejného zdravotného poistenia a to prostredníctvom Všeobecnej zdravotnej poisťovne. Špecifickým problémom pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti tejto skupine osôb je vykazovanie zdravotnej starostlivosti na základe dokladu o oprávnení a poskytnutie zdravotnej starostlivosti pre osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou vydaného Migračným úradom MV SR (tzv. „ružová kartička“).

Maloleté osoby bez sprievodu sú po získaní medzinárodnej ochrany umiestnené v detskom domove. Podľa Zákona o zdravotnom poistení patria maloleté osoby bez sprievodu medzi osoby povinne verejne zdravotne poistené (§ 3 ods. 3 písm. e). To znamená, že zdravotnú starostlivosť uhrádza štát v rozsahu verejného zdravotného poistenia.

Vzdelávanie

- veľká jazyková aj kultúrna bariéra
- obtiažné preukázanie akéhokoľvek vzdelania dokladmi o vzdelaní
- nejednotnosť vzdelávacích systémov
- absentuje systém poskytovania bezplatných základných jazykových kurzov a kurzov občianskej a kultúrnej orientácie

Právo na vzdelanie je univerzálnym ľudským právom, ktoré zakotvuje Ústava SR a mnohé medzinárodné dokumenty, ktoré sa SR zaviazala dodržiavať. Právo na vzdelanie nie je podmienené štátnym občianstvom, a preto naň majú nárok všetky cieľové skupiny vymedzené integračnou politikou.

Integračná politika SR vymedzuje tri základné cieľové skupiny v oblasti vzdelávania, na ktoré sa vzťahujú jednotlivé opatrenia: **deti cudzincov, dospelých cudzincov a občanov SR.**

Podľa súčasne platnej legislatívy sa na deti cudzincov zdržiavajúce sa na území SR vzťahuje **povinná školská dochádzka**, uplatňujú sa na nerovnaké práva a vytvárajú sa im rovnaké podmienky vzdelávania, aké majú deti občanov SR.

U detí, ktoré sa narodili mimo územia Slovenskej republiky, skoro v každom prípade dochádza k problému, ktorý vychádza z nejednotnosti vzdelávacích systémov. Špecificky u detí s udelenou medzinárodnou ochranou vyvstáva problém, že tieto, ak navštevovali v krajine pôvodu predškolské/školské zariadenia spravidla, **nemajú žiadny doklad o potvrdení štúdia, dĺžke jeho trvania, výsledkoch.** Tento problém sa však môže týkať aj iných detí cudzincov, v závislosti od krajiny pôvodu a školského systému uplatňovaného v danej krajine.

U detí, ktoré sa narodili mimo územia Slovenskej republiky a na územie SR prišli už v školskom veku, je problémom pri zaradení do školy **veľká jazyková aj kultúrna bariéra a s tým aj spojená možnosť zistenia rozsahu a obsahu vzdelania a možnosti preskúšania potrebných znalostí.** Tieto deti potrebujú najmä počas prvého roka zvýšenú starostlivosť a záujem zo strany pedagógov nielen s ohľadom na ich adaptáciu v školskom systéme, odlišného spôsobu výučby a naučenia sa slovenského jazyka, ale aj s ohľadom na ich prijatie ostatnými deťmi v škole.

Školský zákon umožňuje pre deti cudzincov organizovanie základných a rozširujúcich kurzov slovenského jazyka, aby sa tak odstránila ich jazyková bariéra.

Dospelé OsMO **prichádzajú na územie SR z rôzneho sociálneho a kultúrneho prostredia**. Aj u týchto osôb **je veľmi ťažké preukázať akékoľvek vzdelanie dokladmi o vzdelaní, podpornými dokumentmi, vysvedčeniami, diplomami**. Len v ojedinelých prípadoch majú tieto osoby možnosť pri úteku z krajiny zobrať si so sebou doklady o vzdelaní.

V oblasti vzdelávania dospelých cudzincov **absentuje systém poskytovania bezplatných základných jazykových kurzov a kurzov občianskej a kultúrnej orientácie** zo strany štátu, samospráv ako to bežne funguje v zahraničí. Pre mnohých záujemcov sú oba typy kurzov časovo, regionálne alebo finančne nedostupné. Bezplatné jazykové kurzy a kurzy občianskej a kultúrnej orientácie sú v súčasnosti poskytované iba v rámci projektov mimovládnych a medzivládnych organizácií.

Treťou, rovnako dôležitou cieľovou skupinou v oblasti vzdelávania, je široká verejnosť SR. Keďže **integrácia je obojstranný proces vzájomného uznania, rešpektovania a uplatňovania práv a povinností**, integrácia môže byť **úspešná iba vtedy, ak sa do nej zapoja obe strany**. V oblasti vzdelávania si to vyžaduje **nielen vzdelávanie cudzincov, ale aj zvyšovanie povedomia širokej verejnosti** o migrácii a cudzincoch žijúcich na Slovensku vrátane OsMO s ohľadom na ich špecifické postavenie (nútený odchod z krajiny pôvodu z dôvodu prenasledovania alebo vážneho bezprávia, nemožnosť vrátiť sa do krajiny pôvodu). Špecifickými cieľovými skupinami vzdelávania sú **aj rôzne profesijné skupiny, ktoré v rámci výkonu svojho povolania prichádzajú do intenzívneho kontaktu s týmito osobami**.

Zamestnanosť, sociálna ochrana a ochrana rodiny

- *nelegálne zamestnávanie cudzincov*
- *zamestnávanie cudzincov ako dobrovoľníkov (obchádzanie zákona)*
- *nedostatočné pracovné skúsenosti, jazyková bariéra*

Zamestnanie popri bývaní a znalosti slovenského jazyka je jedným z najdôležitejších faktorov integrácie cudzincov. Možnosť zamestnať sa je do veľkej miery ovplyvnená dosiahnutým vzdelaním, predchádzajúcimi pracovnými skúsenosťami, znalosťou slovenského jazyka, ale aj kultúrnym a etnickým pôvodom. Otázka zamestnávania cudzincov je upravená v § 21 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti.

OsMO sú zaradené podľa tohto zákona **medzi znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie**, čo na podporu ich zamestnania znamená, že v prípade zamestnania **môže zamestnávateľ využiť podporné opatrenia a nástroje zamestnanosti** znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie formou finančných príspevkov, prípadne úľav. Napriek týmto legislatívnym zmenám sa stále v praxi stretávame **s nízkou zamestnanosťou OsMO**, ktorá vyplýva najmä z neznalosti a nepoznania statusu týchto osôb, z neznalosti slovenského jazyka týchto osôb, resp. z ich **nedostatočných pracovných skúseností**.

OsMO, ktorým sa nepodarí získať zamestnanie sa dostávajú **do stavu hmotnej núdze**. Po splnení zákonných podmienok majú **nárok na dávku v hmotnej núdzi** a jej prislúchajúcich príspevkov. **Dávka** v hmotnej núdzi, prípadne aj **spolu s inými príspevkami** však **nie sú dostatočujúce pre zabezpečenie si primeraného živobytia**. OsMO vo vysokej miere **hrozí bezdomovectvo**. Spravidla však následne opúšťajú územie SR a volia si cestu nelegálnej práce pred životom na ulici.

Občianstvo Slovenskej republiky

Novelou zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov, kedy bolo **osobám s poskytnutou doplnkovou ochranou** umožnené získať dlhodobý pobyt sa tejto skupine osôb otvorila aj možnosť **požiadať o štátne občianstvo Slovenskej republiky**, čo dovtedy pre tieto osoby nebolo možné, ak nešlo o maloletých bez sprievodu alebo osoby bez štátnej príslušnosti.

Medzi OsMO sa nachádzajú záujemcovia o štátne občianstvo SR najmä medzi osobami s udeleným azylom. Niektoré osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou, ktoré by mali záujem o podanie žiadosti ešte nespĺňajú časové kritérium – pobyt 10 rokov. Doplnková ochrana sa poskytuje od roku 2007 a **pri podaní žiadosti je potrebné mať na území SR už trvalý pobyt**. Osoba s doplnkovou ochranou má iba prechodný pobyt a musí splniť podmienky na udelenie trvalého pobytu v zmysle zákona o pobyte cudzincov.

V praxi časť žiadostí skončí udelením štátneho občianstva Slovenskej republiky, ale evidujeme aj **časté prípady neudelenia štátneho občianstva** buď z dôvodu **nedostatočnej znalosti slovenského jazyka**, z **bezpečnostných** dôvodov alebo **nedostatočného príjmu osoby** a teda nedostatočnej sebestačnosti osoby.

1.5. Hlavní aktéri v oblasti migrácie a integrácie cudzincov

Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru MV SR (ÚHCP P PZ)

ÚHCP P PZ priamo riadi organizačné zložky pri plnení úloh v oblasti ochrany štátnej hranice, boja proti nelegálnej migrácii a prevádzachstvu a hraničnej kontroly. Zároveň riadi agendu povoľovania a kontroly pobytu cudzincov, vyhost'ovania cudzincov avízovej praxe. Do organizačnej štruktúry ÚHCP P PZ patria aj riaditeľstvá (v rámci Košického kraja – **Riaditeľstvo hraničnej polície v Sobranciach**) ako nadriadené orgány oddelení cudzineckej polície a hraničnej kontroly, ako aj **Útvar policajného zaistenia pre cudzincov (ÚPZC) v Sečovciach**.

Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru (OCP PZ) v Košiciach a v Michalovciach

Podľa zákona o pobyte cudzincov sú oprávnené rozhodovať o udelení povolení na pobyt, ich obnove, odňatí alebo zrušení. Svojou rozhodovacou činnosťou predstavujú inštitúcie prvého kontaktu pre každého cudzinca žijúceho na území SR. Sú tiež oprávnené vykonávať kontrolu oprávnenosti pobytu, plnenia podmienok pobytu a dodržiavania povinností cudzinca, ako aj povinností iných fyzických osôb a právnických osôb v súvislosti s pobytom cudzincov na území SR. Nelegálnych migrantov umiestňujú v Sečovciach.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ÚPSVaR SR)

V oblasti migrácie a integrácie cudzincov sú úradom práce na základe zákona o službách zamestnanosti zverené úlohy, ktoré súvisia s posudzovaním žiadostí a udeľovaním povolení na zamestnanie cudzincom, občanom tretích krajín. Okrem udeľovania týchto povolení majú vo svojej pôsobnosti aj vedenie evidencie zamestnaných cudzincov a agendu súvisiacu s priznávaním a vyplácaním dávky v hmotnej núdzi.

Do pôsobnosti úradov v oblasti zamestnávania cudzincov patrí aj poskytovanie informácií a poradenstvo o možnostiach zamestnania vo svojom územnom obvode, evidovanie informačných kariet o zamestnávaní občanov členských štátov EÚ a cudzincov, ktorí nepotrebujú povolenie na zamestnanie vo svojom územnom obvode a udeľovanie povolení na zamestnanie, evidovanie a oznamovanie počtu udelených povolení na zamestnanie. Úrady práce majú v starostlivosti aj maloletých migrantov (deti) bez sprievodu, zadržaných na území Slovenska.

Inšpektorát práce Košice

Vykonáva dozor nad dodržiavaním pracovnoprávných predpisov, najmä ich vznik, zmenu a skončenie, mzdové podmienky a pracovné podmienky zamestnancov vrátane cudzincov. Inšpektorát vedie centrálny verejne prístupný zoznam fyzických osôb a právnických osôb, ktoré porušili zákaz nelegálneho zamestnávania.

Odbory živnostenského podnikania

Cudzinec, ktorý chce na území Slovenskej republiky podnikat', ohlasuje svoju živnosť na príslušnom živnostenskom úrade a to podľa adresy miesta činnosti alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby. Zahraničná osoba môže prevádzkovať živnosť v zásade za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako slovenská fyzická osoba alebo slovenská právnická osoba, ale musí sa napríklad povinne zapísať do obchodného registra (okrem osôb s trvalým pobytom v členskom štáte EÚ a OECD). Návrh na zápis do obchodného registra sa podáva na príslušnom registrovom súde. Vedú štatistiku o cudzincoch/podnikateľských subjektoch, ktorým bolo vydané živnostenské oprávnenie.

Odbory všeobecnej vnútornej správy

Odbory všeobecnej vnútornej správy a im podriadené oddelenia štátneho občianstva a matrik v rámci okresných úradov krajov prijímajú v miestach bydliska cudzincov žijúcich v SR žiadosti o udelenie štátneho občianstva. V uvedených odboroch sa na účely výkonu zákona o štátnom občianstve vytvárajú skúšobné komisie, v ktorých kompetencii je preveriť znalosti žiadateľa o udelenie štátneho občianstva SR v rozsahu vymedzenom zákonom. Po preskúšaní žiadateľa sa žiadosti zasielajú Ministerstvu vnútra SR na rozhodnutie.

S príslušným matričným úradom sa cudzinec stretáva aj prípade, keď chce uzatvoriť manželstvo s občanom SR. Predkladá tu všetky potrebné doklady. Ak ide o príslušníka štátu, s ktorým sa na medzinárodnej dohody alebo zásady vzájomnosti vykonáva výmena úradných výpisov o narodení alebo uzavretí manželstva cudzinca na území SR sa súčasne so zápisom do matriky vyhotoví na účely výmeny matrik rodný list alebo sobášny list.

Daňový úrad

V súvislosti s podnikaním vzniká cudzincovi povinnosť zaregistrovať sa aj na príslušnom daňovom úrade.

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM), pobočka úradu v Košiciach

IOM pôsobí na Slovensku od roku 1996, keď bola podpísaná dohoda medzi vládou SR a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu, na základe ktorej vznikol Úrad IOM v Bratislave. V roku 2000 vznikla pobočka úradu v Košiciach. Medzi hlavné oblasti činnosti IOM na Slovensku v súčasnosti patrí program asistovaných dobrovoľných návratov, prevencia obchodovania s ľuďmi a integrácia migrantov. V rámci týchto a ďalších oblastí IOM vyvíja rôzne typy aktivít, napr. poskytovanie služieb migrantom, výskum, informačné kampane, vzdelávanie a budovanie kapacít. IOM zároveň pôsobí od decembra 2008 ako koordinátor Národného kontaktného bodu Európskej migračnej siete v SR. IOM prevádzkuje od roku 2006 Migračné informačné centrum (MIC).

Migračné informačné centrum Medzinárodnej organizácie pre migráciu (MIC IOM) v Košiciach

Štátnym príslušníkom tretích krajín poskytuje bezplatné právne poradenstvo, pracovné a sociálne poradenstvo, podporu vzdelávania, rekvalifikácie a otvorené kurzy slovenského jazyka. MIC tiež podporuje komunitný život cudzincov a vzdeláva aktérov pôsobiacich v oblasti migrácie a integrácie migrantov.

Občianske združenie Marginal

Poslaním občianskeho združenia je predchádzanie sociálneho vylúčenia, aktivity na zlepšenie sociálnej inklúzie znevýhodnených skupín obyvateľstva, zvyšovanie možností uplatnenia marginalizovaných skupín obyvateľstva na trhu práce, rozvoj vzdelanostnej úrovne a rozvíjanie životných zručností znevýhodnených skupín obyvateľstva s cieľom prispieť k ich aktívnej participácii na diania v spoločnosti a k plnohodnotnej integrácii do spoločnosti.

V súčasnej dobe medzi hlavné cieľové skupiny, na ktoré sa občianske združenie Marginal zameriava sú migranti, najmä skupina utečencov a v danej oblasti realizuje niekoľko projektov.

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS)

Združenie miest a obcí Slovenska si uvedomuje rezervy miestnej územnej samosprávy v riešení integračnej politiky štátnych príslušníkov tretích krajín. Počet cudzincov (a teda aj štátnych príslušníkov tretích krajín) a ich podiel na celkovej populácii na Slovensku narastá. Do kategórie obyvateľov však patria aj cudzinci (rovnako občania EÚ/EHP ako aj štátni príslušníci tretích krajín), pokiaľ majú na danom území udelené povolenie na prechodný, alebo trvalý pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov. V praxi to znamená, že obecná a mestská samospráva vykonáva svoje kompetencie týkajúce sa obyvateľov mesta a obce rovnako bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. ZMOS ponúka pomoc miestnym orgánom a členskej základni ZMOS pri riadení integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín na úrovni miestnej územnej samosprávy.

2. Návrhová časť

2.1. Návrh aktivít v oblasti integrácie cudzincov

Samostatnou prierezovou aktivitou je **založenie platformy – pracovnej skupiny** na výmenu informácií medzi relevantnými inštitúciami, ktoré prichádzajú do kontaktu s migrantmi **vrátane zástupcov samotných komunit migrantov**. V rámci pracovného stretnutia k tvorbe tohto dokumentu, ktoré sa uskutočnilo 12. mája 2015, zúčastnené organizácie prejavili **záujem o výmenu informácií a zdieľaní problémov a možných riešení** formou pravidelných stretnutí na polročnej báze.

Stretnutia za zúčastnili zástupcovia nasledovných organizácií a inštitúcií: Inšpektorát práce Košice, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor živnostenského podnikania v Košiciach, Odbor všeobecnej vnútornej správy, Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru (OCP PZ) v Košiciach, Arcidiecézna charita Košice, Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) a Košický samosprávny kraj (KSK).

Aktivity v oblasti integrácie cudzincov sú rozpracované pre jednotlivé oblasti v súlade s Integrovanou politikou SR tak ako sú popísané v analytickej časti dokumentu.

Bývanie:

Identifikovaný problém:	Všeobecne záväzné nariadenia väčšiny miest a obcí neumožňujú cudzincom získať sociálne/nájomné bývanie
Navrhovaná aktivita:	Rokovať s mestom Košice o možnostiach sociálneho bývania
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP/
Termín:	30.9.2015

Identifikovaný problém:	Všeobecne záväzné nariadenia väčšiny miest a obcí neumožňujú cudzincom získať sociálne/nájomné bývanie
Navrhovaná aktivita:	Iniciovať rokovania so zástupcami miestnych samospráv (napr. prostredníctvom ZMOS) v otázke zmeny VZN
Zodpovedný:	Migračný úrad SR, KSK /ORRÚPaŽP/
Termín:	31.12.2015

Identifikovaný problém:	Cudzinci nemajú nárok na príspevok na bývanie, ak bývajú v byte na základe podnájomnej zmluvy
Navrhovaná aktivita:	Iniciovať zmenu legislatívy
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP/
Termín:	30.9.2015

Kultúrna a spoločenská integrácia:

Identifikovaný problém:	Existencia bariér majoritnej spoločnosti vo vzťahu k migrantom
Navrhovaná aktivita:	Ustanoviť osobu zodpovednú za spoluprácu s komunitami na úrade KSK
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP/
Termín:	30.9.2015

Identifikovaný problém:	Existencia bariér majoritnej spoločnosti vo vzťahu k migrantom
Navrhovaná aktivita:	Identifikovať zástupcov komunít za účelom nadviazania spolupráce
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP/
Termín:	31.12.2015

Identifikovaný problém:	Existencia bariér majoritnej spoločnosti vo vzťahu k migrantom
Navrhovaná aktivita:	Pozývať zástupcov komunít na kultúrno-spoločenské podujatia organizované KSK a vytvoriť priestor na prezentáciu komunít počas podujatí
Zodpovedný:	KSK /OK, KOČR KK, ORRÚPaŽP/
Termín:	priebežne

Identifikovaný problém:	Existencia bariér majoritnej spoločnosti vo vzťahu k migrantom
Navrhovaná aktivita:	Využiť médiá na informačnú kampaň zameranú na migrantov a na odbúravanie predsudkov vrátane sociálnych sietí
Zodpovedný:	IOM
Termín:	priebežne

Identifikovaný problém:	Existencia bariér majoritnej spoločnosti vo vzťahu k migrantom
Navrhovaná aktivita:	Prezentovať komunity počas Medzinárodného dňa migrantov
Zodpovedný:	IOM
Termín:	každoročne (18.12.)

Identifikovaný problém:	Existencia bariér majoritnej spoločnosti vo vzťahu k migrantom
Navrhovaná aktivita:	Zvýšiť povedomie o tejto téme formou zaradenia do školských učebných plánov stredných škôl v kraji
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP, OŠ/
Termín:	30.6.2016

Zdravotná starostlivosť:

Identifikovaný problém:	Odmietanie poskytnutia zdravotnej starostlivosti osobám s udelenou medzinárodnou ochranou
Navrhovaná aktivita:	Preskúmať možnosti zjednodušenia postupu vykazovania poskytnutia zdravotnej starostlivosti
Zodpovedný:	KSK /OSVaZ/ v spolupráci s Arcidiecéznou charitou Košice a občianskym združením Marginal so zapojením stavovských organizácií - Regionálna lekárska komora Košice, Regionálna komora sestier a pôrodných asistentiek Košice)
Termín:	31.12.2015

Vzdelávanie:

Identifikovaný problém:	Veľká jazyková aj kultúrna bariéra
Navrhovaná aktivita:	Realizovať vyučovanie slovenského jazyka priamo v komunitách so zohľadnením požadovanej úrovne jeho ovládania jednotlivcom
Zodpovedný:	IOM
Termín:	priebežne

Identifikovaný problém:	Obťažné preukázanie akéhokoľvek vzdelania dokladmi o vzdelaní
Navrhovaná aktivita:	Hľadať riešenia v spolupráci s Ministerstvom školstva – dopracovanie Národnej sústavy povolaní
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP, OŠ/, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR SR), Ministerstvo školstva SR
Termín:	31.12.2015

Identifikovaný problém:	Absentuje systém poskytovania bezplatných základných jazykových kurzov a kurzov občianskej a kultúrnej orientácie
Navrhovaná aktivita:	Zvážiť možnosť bezplatných jazykových kurzov slovenského jazyka v spolupráci so školami v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK (štátna jazyková škola)
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP, OŠ/spolupráci s Ministerstvom školstva SR
Termín:	30.6.2016

Zamestnanosť, sociálna ochrana a ochrana rodiny:

Identifikovaný problém:	Nelegálne zamestnávanie cudzincov, zamestnávanie cudzincov ako dobrovoľníkov (obchádzanie zákona)
Navrhovaná aktivita:	Odstrániť legislatívne bariéry pri kontrole, posilnenie kompetencií IP vo vzťahu k nelegálnemu zamestnávaniu
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP/, Národný inšpektorát práce (NIP), MPSVaR
Termín:	30.6.2016

Identifikovaný problém:	Nedostatočné pracovné skúsenosti
Navrhovaná aktivita:	Zabezpečiť možnosti rekvalifikácie prostredníctvom rekvalifikačných kurzov
Zodpovedný:	KSK /ORRÚPaŽP, OŠ/ v spolupráci s Úradom práce
Termín:	30.6.2016

Použité zdroje

1. Posilnenie interkultúrnych zručností a regionálnej spolupráce odborníkov pracujúcich s migrantmi v Slovenskej republike V, IOM Bratislava, 2014
2. Analýza súčasného stavu – osoby s udelenou medzinárodnou ochranou Košický samosprávny kraj (Podklady pre vypracovanie akčného plánu), Migračný úrad MV SR a Marginal, o.z., 2014
3. Integračná politika Slovenskej republiky, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, 2014
4. Návrh podkladov pre vypracovanie akčného plánu v rámci regionálnej integračnej politiky na úrovni Košického samosprávneho kraja (KSK), IOM, 2014
5. Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike, Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Príloha č. 1: Adresár inštitúcií

Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Sobrance

Štefánikova 10, 07301 Sobrance

Email: rhpsso.sekretariat@minv.sk

Telefón +421-96176-3101

Fax +421-96176-3109

Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce

Telefón +421-96171-3915

Fax +421-56-6782662

Oddelenie cudzineckej polície PZ Košice

pôsobnosť okresy: Košice I., II., III., IV., Košice – okolie, Gelnica, Spišská Nová Ves, Rožňava

Trieda SNP 35, Košice 040 01

GPS: N 48.71505371 E 21.235499534

Email: kosicec@minv.sk

Telefón +421-9619-31208

Fax +421-9619-31209

Oddelenie cudzineckej polície PZ Michalovce

pôsobnosť okresy: Michalovce, Sobrance, Trebišov, Humenné, Snina, Medzilaborce

Štúrova 1, Michalovce 071 01

GPS: N 48.756838182 E 21.925467067

Email: michaloc@minv.sk

Telefón +421-96172-3220

Fax +421-96172-3209

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice

Staničné námestie 9, 042 11 Košice

Email: ke@upsvr.gov.sk

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce

Saleziánov 1, 071 01 Michalovce

tel: 056 2440 199 /spojovateľ/

fax: 056 2440 109

Email: mi@upsvr.gov.sk

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava

Šafárikova 112 048 01 Rožňava

tel: 058/2440999 – spojovateľ

Email: rv@upsvr.gov.sk

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves

Odborárov 53

052 21 Spišská Nová Ves

tel.: 053 2440 999 (spojovateľka)

fax: 053 2440 109

e-mail: sn@upsvr.gov.sk

web: www.upsvar.sk/sn

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov

M.R. Štefánika 73/23, 075 01 Trebišov

fax: 056/672 63 95

e-mail: tv@upsvr.gov.sk

www.upsvr.sk/tv

Inšpektorát práce Košice

Masarykova 10, 040 01 Košice

tel.: +421-55-6002301

fax: +421-55-6335482

mail: ip.kosice@ke.ip.gov.sk

Okresný úrad Gelnica

Hlavná 1, 056 01 Gelnica

Telefón (053) 482 34 65

Fax (053) 454 19 52

Okresný úrad Košice

Komenského 52, 041 26 Košice

Odbor živnostenského podnikania: Telefón (055) 6001 160

Odbor všeobecnej vnútornej správy: Telefón (055) 6001 271

Okresný úrad Košice - okolie

Hroncova 13, 040 01 Košice

Fax: 055/6325983

E-mail: sekretariat@ks.vs.sk

Odbor živnostenského podnikania: Telefón 055 / 6004187

Odbor všeobecnej vnútornej správy: Telefón 055 / 6004265

Okresný úrad Michalovce

Námestie slobody 1, Michalovce

Odbor živnostenského podnikania: 056/6280 771

Odbor všeobecnej vnútornej správy: 056/6280 736

Okresný úrad Rožňava

Špitálska 3, 048 01 Rožňava

Odbor živnostenského podnikania: 058/4421701

Odbor všeobecnej vnútornej správy: 058/7322711

Okresný úrad Sobrance

Tyršova 12, 073 01 Sobrance

Telefón 056/688 55 92

Fax 056/642 69 58

Okresný úrad Spišská Nová Ves

Štefánikovo nám. 5, 052 01 Spišská Nová Ves

Odbor živnostenského podnikania: Telefón (053) 4176 374

Odbor všeobecnej vnútornej správy: Telefón (053) 4176 380

Okresný úrad Trebišov

M.R. Štefániká 1161/184, 07526 Trebišov

Odbor živnostenského podnikania: Telefón 056/6714168

Odbor všeobecnej vnútornej správy: Telefón 056/6714171

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Košice

Poštová 1, 040 01 Košice

Tel.: +421 55 625 8662

Fax: +421 55 699 8499

Email: iomkosice@iom.int

Web: www.iom.sk

**Migračné informačné centrum Medzinárodnej organizácie pre migráciu (MIC IOM)
v Košiciach**

Poštová 1, 040 01 Košice

tel: 0850 211 478

tel: +421 55 625 8662

fax: +421 55 699 8499

email: mic@iom.int